

Sygn. akt VII U 642/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 października 2016 r.

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Marcin Winczewski

Protokolant: sekr. sądowy Artur Kluskiewicz

po rozpoznaniu w dniu 6 października 2016 r. w Bydgoszczy

sprawy J. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o zasiłek chorobowy

na skutek odwołania J. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 9 maja 2016 r. nr (...) - (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu prawo do zasiłku chorobowego za okres od dnia 1 marca 2016 r. do dnia 5 marca 2016 r.

SSR Marcin Winczewski

Sygn. akt VII U 642/16

UZASADNIENIE

Decyzją nr (...) - (...) z dnia 9 maja 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 i art. 17 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa odmówił J. K. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 1 do 5 marca 2016 r. W uzasadnieniu wskazano, iż tytuł ubezpieczenia chorobowego ubezpieczonego w związku z zatrudnieniem w Fundacji (...) w B. ustał w dniu 29 lutego 2016 r. Otrzymał on zaświadczenie lekarskie o niezdolności do pracy za okres od 29 lutego do 5 marca 2016 r. i złożył wniosek o wypłatę zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczenia za sporny okres. W dniu 1 marca 2016 r. podpisał jednak umowę zlecenia z Apteki (...) Sp. z o.o. w B. na okres do dnia 30 kwietnia 2016 r., stanowiącą tytuł do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym właśnie od dnia 1 marca 2016 r.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł J. K., domagając się jej uchylenia i przyznania prawa do zasiłku chorobowego za okres od 1 do 5 marca 2016 r. W uzasadnieniu wskazał, że umowa zlecenia zawarta na okres od 1 marca do 30 kwietnia 2016 r. została podpisana dnia 12 marca 2016 r., kiedy to pierwszy raz przystąpił do świadczenia pracy. Strony umówiły się ustnie jedynie na trzy dni jej wykonywania, a pierwszym z nich był dzień 12 marca 2016 r. Wcześniej, w okresie od 1 do 5 marca 2016 r. nie wykonywał żadnej pracy.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w uzasadnieniu decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

J. K. w okresie od 1 grudnia 2015 r. do 29 lutego 2016 r. był zatrudniony w Fundacji (...) w B., na stanowisku technik-farmaceuta. Dnia 29 lutego 2016 r., jeszcze w trakcie trwania stosunku pracy zachorował i udał się do lekarza, od którego otrzymał zaświadczenie o niezdolności do pracy za okres od 29 lutego do 5 marca 2016 r. Lekarz przypisał mu wówczas m.in. antybiotyk, na który – jak się okazało – był uczulony. Po jego podaniu doznał wstrząsu anafilaktycznego, więc wezwano karetkę pogotowia, która musiała udzielić mu pierwszej pomocy. W okresie od 1 do 5 marca 2016 r. J. K. nie wykonywał jakiejkolwiek pracy, będąc niezdolny do jej świadczenia. Wcześniej, jeszcze przed chorobą negocjował umowę o pracę z Apteką (...) w B. przy ulicy (...), prowadzoną przez Aptekę (...) Sp. z o.o. w W.. Początkowo chciał rozpocząć w niej pracę od początku marca, jednakże z uwagi na chorobę nie był w stanie, o czym poinformował pracowników Apteki. Stawił się w niej w dniu 8 marca 2016 r. i wówczas podpisał umowę o pracę na stanowisku technika farmacji. Tego też dnia podjął pracę w tej Aptece, gdzie spotkał E. P., która właśnie kończyła w niej zatrudnienie. Przeglądając ogłoszenia w celu znalezienia kolejnej pracy zauważyła ona, iż technika farmacji poszukuje Apteki (...) Sp. z o.o. w B., do pracy w swej Aptece (...) o (...) w Ł.. Kiedy dowiedziała się, że ubezpieczony pochodzi właśnie z tej miejscowości, powiedziała mu o tej ofercie. Wówczas, dopiero dnia 11 marca 2016 r. J. K. skontaktował się z kierownikiem tej Apteki (...), od której dowiedział się, że w związku z chorobą innego pracownika poszukują do pracy nowej osoby. Tego dnia ubezpieczony wypisał wniosek o zawarcie umowy zlecenia wraz z danymi osobowymi i umówił się, że w marcu będzie świadczył pracę przez 3 dni – 12, 17 i 19 i tak właśnie się stało. Jego wniosek E. W. przesłała do działu kadr Spółki, gdzie sporządzono umowę zlecenia na łączny okres od 1 marca do 30 kwietnia 2016 r. Ubezpieczony próbował kwestię tę wyjaśnić ze zleceniodawcą drogą mailową, jednakże Apteki (...) Sp. z o.o. w B. nie odpowiedziała na jego prośby.

Za dzień 29 lutego 2016 r., ówczesny pracodawca ubezpieczonego Fundacja (...) w B., wypłaciła mu wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy, a następnie złożył on wniosek o wypłatę zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczenia. Zaskarżoną decyzją z dnia 9 maja 2016 r. pozwany organ odmówił prawa do zasiłku za okres od 1 do 5 marca 2016 r., wskazując na nowy tytuł dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, wynikający z umowy zlecenia z Apteki (...) Sp. z o.o. w B..

(dowód: świadectwo pracy z dnia 29 lutego 2016 r. – k. 7-8 akt ZUS; decyzja z dnia 9 maja 2016 r. – k. 16; pisma Apteki (...) Sp. z o.o. w B. z dnia 18 kwietnia 2016 r. i 13 września 2016 r. – k. 22 i k. 15 akt ZUS; umowa zlecenia datowana na dzień 1 marca 2016 r. – k. 14 akt ZUS; zaświadczenie lekarskie z dnia 29 lutego 2016 r. – k. 6 akt ZUS; karta medycznych czynności ratunkowych – k. 11; umowa o pracę z dnia 8 marca 2016 r. – k. 25; mail ubezpieczonego – k. 26-27; zeznania świadków E. W. – k. 13-14 i E. P. – k. 28-29; przesłuchanie ubezpieczonego – k. 12-13, 29)

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy i aktach ZUS, których prawdziwości i wiarygodności strony nie kwestionowały w toku procesu, a także na podstawie zeznań świadków E. W. i E. P. oraz przesłuchania ubezpieczonego, które były jasne, konsekwentne, spójne, rzeczowe i korelowały ze sobą i z całokształtem zebranego w sprawie materiału dowodowego.

W ocenie Sądu nie może budzić wątpliwości, iż J. K. pozostawał w zatrudnieniu, a tym samym posiadał tytuł ubezpieczenia społecznego, w tym ubezpieczenia chorobowego, do dnia 29 lutego 2016 r., do kiedy to był zatrudniony w Fundacji (...) w B.. Poza sporem także pozostawało, iż ubezpieczony w okresie od 20 lutego do 5 marca 2016 r. był niezdolny do pracy. Okoliczność ta nie była kwestionowana przez pozwany organ w toku procesu, a wynika z załączonego do akt organu zaświadczenia o niezdolności do pracy oraz dokumentacji medycznej przedłożonej przez J. K.. ZUS odmówił mu przy tym przyznania prawa do świadczenia na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 i 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej, tj. z uwagi na „umowę zlecenia z Apteki (...) Sp. z o.o. na okres od 1 marca do 30 kwietnia 2016

r., stanowiącą tytuł do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym.” Jak wynika jednoznacznie zarówno z zeznań świadków, jak i samego ubezpieczonego, w okresie choroby od 29 lutego do 5 marca 2016 r. nie wykonywał on jakichkolwiek obowiązków w ramach zarówno stosunku pracy z Apteka (...) Sp. z o.o. w W. (czego zresztą organ nie kwestionował, a co znajduje potwierdzenie w umowie o pracę z dnia 8 marca 2016 r. – k. 25), jak i w ramach zawartej z Apteki (...) Sp. z o.o. w B. umowy zlecenia, nie uzyskując także za ten czas jakiegokolwiek wynagrodzenia. Z zeznań świadków wynika jednoznacznie, iż ubezpieczony, choć już wcześniej, przed chorobą, negocjował umowę o pracę z Apteka (...) Sp. z o.o. w W., to właśnie z uwagi na rzezoną chorobę moment zawarcia umowy został przeniesiony na dzień 8 marca 2016 r., kiedy już wyzdrowiał. Dopiero w tym dniu stawił się on bowiem w aptecę tej Spółki, gdzie podpisał umowę o pracę (k. 25) i podjął wykonywanie obowiązków. Dopiero tam doszło do rozmowy z E. P., która z racji poszukiwania pracy wiedziała, że inna firma Apteki (...) Sp. z o.o. w B., poszukuje technika farmacji do swej apteki w Ł.. Tą informacją podzieliła się z ubezpieczonym dopiero 8 lub 9 marca 2016 r., kiedy to w rozmowie z nim dowiedziała się, że zamieszkuje on właśnie w Ł.. Dopiero wówczas, J. K. udał się w dniu 11 marca 2016 r. do apteki w Ł., gdzie w rozmowie z jej kierownikiem E. W. otrzymał propozycję zatrudnienia na podstawie umowy zlecenia, mającej być wykonanej w ciągu trzech dni, tj. 12, 17 i 19 marca 2016 r. Wówczas wypisał wniosek o zawarcie umowy, a pracę wykonywał wyłącznie właśnie w te dni (co oprócz zeznań świadka i ubezpieczonego, potwierdza także korespondencja otrzymana od zleceniodawcy – k. 22), nie mając wcześniej w ogóle wiedzy o takiej możliwości. Nie mógł więc i nie wykonywał pracy w okresie od 1 do 5 marca 2016 r. Rzeczywiście, Apteki (...) Sp. z o.o. w B. sporządziły następczo umowę zlecenia, datując ją na dzień 1 marca 2016 r. i wskazując jako okres obowiązywania 1 marca – 30 kwietnia 2016 r., jednakże wynikało to z niewiedzy działu kadr tej Spółki i braku chęci wyjaśnienia tej kwestii. Ubezpieczony próbował bowiem mailowo wyjaśnić tę sprawę (k. 26-27), jednakże nie uzyskał jakiegokolwiek odpowiedzi ze strony Spółki.

Należy zaznaczyć, iż jak słusznie podkreśla się w nowszym orzecznictwie, sąd ubezpieczeń społecznych nie ma obowiązku prowadzenia postępowania dowodowego z urzędu, a odrębny charakter postępowania nie wyłącza zasady kontrydiktoryjności w tych sprawach, w tym ciężaru dowodzenia swych twierdzeń przez ubezpieczonego i pozwanego organ (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2008 r., I UK 193/07, Lex nr 447681; z dnia 8 lipca 2008 r., II UK 344/07, Lex nr 497701; z dnia 11 lutego 2011 r., II UK 269/10, Lex nr 794791 i z dnia 9 sierpnia 2011 r., I UK 52/11, Lex nr 1084706).

Stosownie do art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (j.t.: Dz. U. z 2016 r., poz. 372 ze zm.), zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego. Zasiłek chorobowy przysługuje również osobie, która stała się niezdolna do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli niezdolność do pracy trwała bez przerwy co najmniej 30 dni i powstała nie później niż w ciągu 14 dni od ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego (art. 7 pkt 1). Zgodnie z art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy, zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy kontynuuje działalność zarobkową lub podjęła działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby.

Artykuł 13 ustawy reguluje przypadki, w których zasiłek chorobowy nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia. Należy zwrócić uwagę, iż zasiłek chorobowy udzielany po okresie objętym składką jest świadczeniem o charakterze szczególnym – jak wskazuje się w piśmiennictwie ma to na celu zapewnienie byłemu ubezpieczonemu środków utrzymania w sytuacji, gdy nie może on poszukiwać nowej pracy (M. Gersdorf, [w:] M. Gersdorf, M. Iżycka-Rączka, J. Jagielski, K. Rączka, Komentarz do ustawy o świadczeniach z ubezpieczenia społecznego, s. 21). Zgodnie z tym poglądem pozostaje stanowisko Sądu Najwyższego, w myśl którego w odniesieniu do omawianego artykułu, ryzykiem chronionym jest niemożność wykonywania (kontynuowania lub podjęcia) każdej działalności zarobkowej, zarówno tej, której wykonywanie dawało tytuł do objęcia ubezpieczeniem, jak i wykonywanej równoległe z taką

działalnością, a ponadto jakiegokolwiek nowej działalności dającej źródło utrzymania (zob. uchwałę SN z dnia 30 sierpnia 2001 r., III ZP 11/01, OSNAPiUS 2002/1/18).

Odnosząc się do podstaw prawnych wskazywanych w zaskarżonej decyzji i odpowiedzi na odwołanie należy wskazać, że jak trafnie stwierdził Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 13 czerwca 2013 r. (I UK 19/13, Lex nr 1413492) „Z porównania treści art. 13 i art. 17 ustawy z 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa wynika wyraźnie, iż każdy z nich odnosi się do innego kręgu osób. Nadto regulują one zasadniczo inne stany faktyczne, gdyż pierwszy z nich dotyczy okoliczności powodujących brak prawa do zasiłku chorobowego w okresie po ustaniu tytułu ubezpieczenia (prawo to w ogóle nie powstaje), drugi zaś utratę tego prawa (już po jego powstaniu). Dodać wypada, że użycie w art. 17 ustawy z 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa pojęcia "ubezpieczony" dla określenia adresata normy prawnej zawartej w tym przepisie przemawia za przyjęciem poglądu, iż przepis ten odnosi się do zasiłku chorobowego wypłacanego w czasie podlegania ubezpieczeniu chorobowemu, a nie po jego ustaniu, skoro "ubezpieczonymi", w myśl art. 1 ust. 1 ustawy, są osoby objęte ubezpieczeniem społecznym w razie choroby i macierzyństwa określonym w ustawie z 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Z całą pewnością można zatem uznać, że art. 13 i art. 17 ustawy zasiłkowej zawierają odrębne i różniące się zasadniczo regulacje stanowiące odstępstwo (po spełnieniu warunków w nich przewidzianych) od ogólnych zasad określających przesłanki prawa do zasiłku chorobowego wymienionych w art. 4, art. 6 i art. 7 ustawy, przy czym prawa do zasiłku chorobowego za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego dotyczy wyłącznie art. 13.” Podzielając w pełni te poglądy należy podkreślić, że w sprawie nie znajdzie w ogóle zastosowania art. 17 ustawy zasiłkowej, albowiem w dniu 29 lutego 2016 r. doszło do rozwiązania umowy o pracę ubezpieczonego. Od tego momentu ustał jego tytuł ubezpieczenia chorobowego, stąd wszelkie kwestie należy rozpoznawać wyłącznie w kontekście art. 13 ustawy zasiłkowej, na którą to zresztą także powoływał się pozwany organ. J. K. przysługiwał przy tym zasiłek chorobowy na podstawie art. 6 ustawy zasiłkowej, albowiem zachorował jeszcze w trakcie trwania stosunku pracy (zob. wyrok SA w Katowicach z dnia 13 lutego 2002 r., III AUa 3681/01, OSA 2004/11/25).

Niewątpliwie, istotą i celem regulacji przyznającej prawo do zasiłku chorobowego po ustaniu zatrudnienia jest dostarczanie środków utrzymania ubezpieczonemu, któremu choroba przeszkodziła w znalezieniu nowego zatrudnienia. W sytuacji więc, gdy zainteresowany ma inne źródło dochodu (np. emeryturę, rentę, zasiłek dla bezrobotnych, zasiłek przedemerytalny), zasiłek z tytułu ubezpieczenia, które ustało, nie przysługuje (tak SN w wyroku z dnia 26 czerwca 2007 r., I BU 14/06, Lex nr 611388). W niniejszej sprawie jednakże, zdaniem Sądu Rejonowego nie można mówić przede wszystkim o podjęciu działalności, a tym bardziej działalności zarobkowej w rozumieniu art. 13 ustawy zasiłkowej. Pozbawienie prawa do zasiłku chorobowego okazałoby się trafne, gdyby wnioskodawca rzeczywiście uzyskał tytuł do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym w postaci umowy zlecenia od dnia 1 marca 2016 r., czyli gdyby zawarł wówczas taką umowę i wykonywał na jej podstawie obowiązki z niej wynikające. Jak już jednak wskazano, umowa zlecenia, choć w swej treści wskazuje na dzień 1 marca 2016 r., to została zawarta dopiero w dniu 11 marca 2016 r., a J. K. wykonywał na jej podstawie pracę wyłącznie w dniach 12, 17 i 19 marca 2016 r. W ustalonym stanie faktycznym ubezpieczony nie wykonywał więc w okresie od 1 do 5 marca 2016 r. jakiegokolwiek pracy, nie miał zawartej faktycznie jakiegokolwiek umowy zlecenia i nie otrzymał także żadnego wynagrodzenia z tego tytułu. Słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 czerwca 2012 (I UK 13/12, Lex nr 1218583), że pozbawienie prawa do zasiłku chorobowego miałoby uzasadnienie wówczas, gdyby wnioskodawca uzyskał tytuł ubezpieczenia w postaci prowadzenia działalności (kontynuując działalność, która nie podlegała obowiązkowi opłacania składek wobec prowadzenia jej równoległe z pracowniczym zatrudnieniem), czyli gdyby podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia działalności, a w konsekwencji nabył tytuł do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym. W tym kontekście nabiera znaczenia okoliczność faktycznego prowadzenia (kontynuowania) działalności po ustaniu ubezpieczenia pracowniczego. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej (por. wyroki SN z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 240/09, Lex nr 585723; z dnia 18 października 2011 r., II UK 51/11, Lex nr 1110977 i z dnia 18 listopada 2011 r., I UK 156/11, Lex nr 1102533) należy stwierdzić, że wpis do ewidencji działalności gospodarczej

(rejestr) stwarza domniemanie jej prowadzenia, jednak domniemanie to może zostać obalone w razie udowodnienia, że działalność ta nie była prowadzona wskutek zaistnienia szczególnych, zazwyczaj losowych, okoliczności. W takich okolicznościach nie powstaje obowiązek ubezpieczenia społecznego a co za tym idzie nie powstaje tytuł do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym. Podleganie obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym nie obejmuje okresu, w którym zaprzestano prowadzenia działalności gospodarczej albo zawieszono jej prowadzenie. Przenosząc te uwagi na grunt rozpoznawanej sprawy, dotyczącej umowy zlecenia, należy podkreślić, że nawet hipotetycznie przyjmując, że wskazywana przez organ umowa zlecenia została zawarta w dniu 1 marca 2016 r. (do czego nie ma podstaw), to i tak ubezpieczonemu przysługiwałoby prawo do zasiłku chorobowego za okres od 1 do 5 marca 2016 r., skoro wówczas nie wykonywał żadnej pracy i nie uzyskał żadnego dochodu.

Z uwagi na powyższe, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

SSR Marcin Winczewski